

„Emeljétek fel a ti szemeiteket és lássátok meg a tartományokat: mert megértetek az aratásra.“ János 4, 35.

IV. évfolyam.

Budapest, 1907. augusztus 1-jén.

8. szám.

Honnan vettük a bibliát?

Míg egyik oldalról az egyház ellen-ségei elfogultan szórják a magasabb kritika porát a szentíráásra, addig más oldalról őszinte lelkek érdeklődéssel várnak feleletet arra a kérdésre: honnan vettük bibliánkat. E cikk keretében tehát röviden elmondjuk, hogyan keletkezett az a könyv, amelyet szentírásnak nevezünk.

A biblia szó jelentése.

A *Biblia* szó görögből származik s annyit jelent mint: *könyv*. A biblia több könyvből áll és mint könyvek gyűjteménye megérdemli a »biblos« nevet, mert valóban a könyvek könyve.

Két részre van felosztva; a nagyobbik rész Ó-testamentomnak és a kisebbik vagy utolsó rész Új-testamentomnak neveztetik. Ezen beosztást az emberek csinálták, az idők és népek változása okáért. Az apostolok az ó-testamentom írásait »szentíráások«-nak nevezték. 2 Tim. 3, 15.

Az ó-testamentom 39 könyvet foglal magában. Ezt a zsidók három részre osztották: »1. A törvény. 2. A proféták. 3. Az íráások. (Hagiographa.)

A *törvény* (Pentateuch) a biblia első öt könyvéből áll (Genesis, Exodus, Levitikus, Numeri, Deuteronomium).

A *proféták*. Jósué, a Birák, az első és második Sámuel, az első és második királyok, Ésaiás, Jeremiás, Ezékiel és a tizenkét kisebb proféták, a »Proféták« könyvét képezik.

Az írásokat (Hagiographa) a Zsoltárok, Példabeszédek, Jób, Énekek éneke, Ruth, Jer. Siralmi, Prédikátor könyve, Eszter, Dániel, Esdrás, Nehémiás, és az első és a második Krónika könyve képezik.

Ezen harminckilenc könyvet nem találjuk a szentírásban idő rendben. Az idő szerint következőképpen oszthatók be: Jónás Kr. e. 860-ban, Jóel, Hóseás és Amos 800–780-ig; Ésaiás és Mikeás 780–740; Nahum 713; Sofóniás, Jeremiás és Habakuk 630–620; Dániel, Ezékiel, Abdiás és Esdrás 600–536; Aggeus, Zakariás 520; Nehémiás 446; Malakiás 390 Kr. e.

A szentírás kanona.

Ama szó »kanon« első sorban egy egyenes vonalat, azután zsinormértéket jelent. A szentírást mindenkor zsinormértékül tekintették, s azért is nevezték *kanon*-nak. Eredetileg, még mielőtt az ember bűnbe esett, személyesen érintkezett az ő teremtményével Édenben. Midőn azonban a bűn létre jött, az ember nem állhatta ki többé Isten dicsőségét, az Úr közvetve, az ő angyalai által érintkezett az elesett emberi nemmel. Midőn később az emberi szív mindjobban megkeményedett, az Úr kijelentette az ő törvényét a Sinai hegyről és két kőtáblára írta. Azért adta az ő törvényét az emberiségnek, hogy felismerjék bűneiket. Ezenkívül oly törvényeket is adott, amelyek által megérthették váltságtervét is. Ezen törvények és Izrael népének feljegyzett tapasztalatai a *Pentateuch*-t vagyis Mózes öt könyvét képezik.

A *törvények* könyve szerint ítélték és bíraltak meg mindent. »A törvényre és annak tanítására hallgassatok: Valaki nem szólánd annak beszéde szerint, nem léssen annak világossága!« Ésaiás 8, 20; 5 Móz. 13, 1–5. Isten törvénye zsinormérték volt mindenben. Azért mondta a Megváltó is a hegyi prédikációjában, hogy aki a törvényt mellőzi, nem láthatja Isten országát. Máté 7, 21–23. Azt is határozottan és világosan kijelentette, hogy nem jött a törvényt megsemmisíteni. Máté 5, 17–20. János apostol hozzáteszi: »Aki ezt mondja: Eszmérem őtet, és az ő parancsolatit meg nem tartja, hazug az és abban nincsen igazság.« 1 János 2, 4.

Az ó-testamentom könyveinek összegyűjtése.

Valószínűleg Esdrás kezdte meg az ó-testamentom könyveinek összegyűjtését. A jeruzsálemi synagóga főemberei azután folytatták. Krisztus és az apostolok folyton hivatkoztak az ó-testamentomra s azáltal kétségtelenné tették annak valóságát és igazságát. Az »*Apocryph*« könyvek, amelyeket a katolikus egyház elfogad nem képeztek soha részét a héber *kanon*nak. Dacára annak, hogy a zsidók az idők folyamán sokféle hagyományokat és szertartásokat behoztak, a szentírást, amely őket elítélte, mégis tisztán tartották és őrizték meg.

Az új-testamentom kanona.

Az új-testamentom könyvei az apostolok idejében írtak. A »lélek megváltozásának ajándéka«, a szentírás és a törvényhez való hűséges ragaszkodás megőrizte az egyházat hamis írásoktól. Az új-testamentomi könyvek összegyűjtésének története nem oly ismeretes és nyilvánvaló mint azoknak belső tartalma.

Péter apostol ugyan szól arról, hogy Pál apostol leveleit összegyűjtették. Ezt valószínűleg megtette minden gyülekezet saját részére. Az új-testamentomi könyvek összegyűjtéséről az apostolok ideje után legelőször szól Caius, egy római gyülekezeti előljáró, a második század végén.

Ő az új-testamentomi leveleket és könyveket elfogadta, kivéve a Zsidókhoz írt levelet, a Jakab apostol levelét, Péter két levelét és János apostol harmadik levelét. A »*Peshito Syriac*«-féle fordításba pedig felvették a Zsidókhoz írt levelet és a Jakab apostol levelét. Tertulian használja legelőször ezen kifejezést »új-testamentom« és az egész bibliát a »két-testamentom«-nak nevezi.

A római egyház azzal dicsekszik, hogy ő ővta és mentette a szentírást a megsemmisüléstől.

Éppúgy, mint a babonás hitű zsidók, elzárták a kéziratokat magas falak mögé a klastromok könyvtáraiba, ahelyett, hogy azok tartalmát az egyház hasznára nyilvánvalóvá tették volna. Ezen kéziratok többnyire a görög, syriai és afrikai gyülekezetektől származtak. Róma egy szer visszautasította a zsidókhoz írt levelet. Lehet-e mondani, hogy akko

csalhatatlan volt, mikor azt megtette? Nem lehet az ő bizonyosságában bízni semmiképpen. Azon kereskedelmi cégek, kik hajóikat Angliából a föld sötét részeibe küldik bibliákkal és szeszes italokkal, éppolyan logikával állíthatják, hogy ők ezt a pogányok iránti való jóakaratából teszik.

Az igazság beszéde, habár emberek által íratott meg, mégis az embereknél magasabb. Lehet ugyan bárki hűtlen az Úrhoz, mint régen Izráel népe vagy az egyház Krisztus után, de Isten beszéde megmarad mindörökké.

Abdiel.

Az ember természete és sorsa.

XIV.

A lélek szó bibliai értelme.

Az utolsó lelkünkben megtanultuk a *nephes* és *psüchē* szavak bibliai értelmét, most pedig a *ruahh* pneuma és *neshahmah* szavak bibliai értelmét fogjuk megállapítani.

Gesenius a *ruahh* szóról azt mondja:

1. *Ruahh*, a lehelet, lélegzet, száj lehelete. 2. Az életadó erő. 3. A lélek, elmé, szellem, érzés, kedély, az értelem. 4. Isten lelke.

Ruahh a szentírásban.

A szó 442-szer fordul elő az ó-testamentomban. Károli Gáspár sokszor »lélek«-re, többször »szél«-re, »lehelet«-re, »lélegzés«-re, »pára«-ra, »ész«-re, »harag«-ra, »bátorság«-ra és »levegő«-re fordítja.

Pneuma.

Robinson az ő görög szótárában ezen szót következőképpen magyarázza: »1. Lélegzés, lehelet, levegő, mozgó levegő. 2. Az ember lehelete, életadó szellem, lélek, az élet lényeges része. A lehelet, amelyet a teremő az ember orrába belelehelett.« Parkhurst, egy másik görög szótár szerzője az angol »ghost«-ról és a német »geist« (az újabb magyar kifejezés szerint »szellem«) szóról azt mondja, hogy »gush«-tól származik, amely az említett két nyelvben a szél hatalmas, hirtelen fúvását jelenti.

Pneuma a szentírásban.

Ezen szó 385-ször fordul elő az Új-testamentomban s többnyire lélek-re — egynehányszor szél-re és élet-re van lefordítva.

Még egy más szót is találunk a szentírásban — *neshahmah*, amelyet angolban *spirit*-re, németben *Geist*-re fordítottak. Károli Gáspár azt is lélek-re fordította.

Neshahmah.

Gesenius ezen szóról azt mondja:

1. Lehelet. Isten lehelete mint a) szél, a lélegzet, lélegzés. b) Isten szelleme, amely értelmet és bölcseséget hoz. c) Emberek és állatok lehelete: 1 Mózes 2, 7. Az élet lehelete. 1 Mózes 7, 22, élő lélek, élő lény.

Neshahmah a szentírásban.

Ezen szó 24-szer fordul elő a héber alapigében. Károli Gáspár többféleképpen fordította le, úgymint: lehelet, fúvás, lélek, s ihletés.

Ennyit mondhatunk ezen szavakról, amelyeket lélek-re fordítottak le. Az említett tényekből láthatjuk, hogy többféle értelmet lehet belőlük kivenni, és hogy jogunk van azon értelemezhez ragaszkodni, amely a szentírás általános értelmével összhangzásban van. Láthatjuk azt is, hogy nem találhatók sehol anyagtalan lény, amely mint intelligencia létezhetik a test nélkül. Dr. McCulloch azt mondja, hogy nem is létezik szó a héber nyelvben, amely egy a testtől független lélek fogalmát jelenti vagy tartalmazza.

Ezekután a kegyes olvasó figyelmét még egy másik körülményre is óhajtjuk felhívni, amely szintén nagy világot vet azon fontos kérdésre, hogy halhatatlan-e a lélek? Ama héber és görög szavak, amelyekből a lélek szó lefordítva van, ezerhétszázszor fordulnak elő a szentírásban. Épp annyiszor kérdezzük, hogy halhatatlan-e a lélek? Hányszor mondja a szentírás hogy a lélek halhatatlan? — Egyszer sem!

Sokan, habár elismerik, hogy a szentírás nem szól halhatatlan lélekről, mégis azt mondják, hogy ez magától érthető s épp azért nem is szorul említésre. A szentírás határozottan mondja nekünk,

hogy Isten halhatatlan. 1 Tim. 1, 17; 6, 15. 16.

Hogyha halhatatlan volna az ember lelke, akkor azt is kijelentette volna az Úr az ő szent beszédjében. Egyetlen egy bibliai verset sem tudnak előmutatni a lélek halhatatlanságára nézve s így minden pusztá vélekedésnek el kell tűnnie a szentírás fényes világosságát előtt.

S. U. után.

H. J. F.

Gondolatok a bűnbánatról.

Hogy lehet az ember igaz Isten előtt? hogy igazulhat meg a bűnös? Egyedül csak Krisztus által, mert ő az, ki érintkezésbe hoz bennünket Istennel, mint a tiszta szentséggel. De hogy jöhetünk mi Jézushoz? Sokan felteszik ezen kérdést, mint feltette a sokaság is az első pünkösdi ünnepén megrettenve kérdezvén: »Mit cselekedjünk?« Péternek felélete erre az volt: »Bánkodjatok.« És egy más alkalommal is röviddel ezután ugyanazt mondá: »Bánjatok meg azért, és térjete meg, hogy töröltessenek el a ti bűneitek.« Ap. csel. 3, 19.

A bűnbánat magában foglalja a bűnön való szomorúságot és az attól való elfordulást. Mi nem hagyhatjuk el a bűnt, ha csak nem ismerjük azt bűnnek, és valódi változás addig nem állhat be életünkben, míg el nem fordulunk attól szívünk szerint.

Vannak sokan, akik nem ismerik fel a bűnbánat igazi természetét. Sokan bánkoznak, hogy vétkeztek, sőt bizonyos külső megjobbúlást is mutatnak, mert tartanak attól, hogy rossz cselekedeteik szenvedést fognak reájuk hozni. De ez nem bibliai értelemben vett igazi bűnbánat. Az ilyenek inkább a szenvedésért siránkoznak s nem a bűnért. Ilyen volt Ézsau bánkodása is, midőn látta, hogy elsőszülöttségi joga örökre elvétetett tőle. Bálám megijesztve a kivont karddal útjában álló angyaltól elismerte bűnöségét, nehogy elveszítse életét, de ez nem volt a bűnön való igazi bánkodás, nem megtérési szándék, és nem a gonosztól való irtózat.

Dávid imádsága elesése után megvilágosítja a bűnért való szomorúság igaz természetét. Az ő bűnbánata őszinte volt és mély. Benne nem volt törekvés bűnét enyhíteni, sem vágy, megmenekedni az ítélettől, mely fenyegette őt ihletett imádsága szerint. Dávid látta bűne nagyságát, látta lelkének tisztátalanságát, érezte bűnének terhét. Nemcsak bocsánatért könyörgött, hanem a szívnek tisztaságáért is. Vágyódott a szentség öröme és az Istennel való egyesülés és a közlekedés újra visszaállítása után. Lelke alaphangja az volt:

»Boldog az, akinek hamissága megbocsáttatott, és akinek bűne elfedeztetett. Boldog ember, akinek az Úr nem tulajdonítja hamisságát. És kinek lelkében nincs csalárdság. Könyörülj rajtam, én Istenem, a te irgalmasságod szerint. A te irgalmasságodnak sokaságok szerint, töröld el az én bűneimet. Valóban moss meg engemet az én álnokságomból és az én bűnömből tisztíts ki engemet. Mert az én vétkeimet ösmerem, és az én bűnöm szüntelen előttem forog nekem. Moss meg engemet izsoppal és megtisztulok, moss meg és fehérebb leszek mint a hó. Teremts bennem tiszta szívet, óh Isten! És a tiszta lelket újítsd meg bennem. Ne vess el engem a te orcád elől. És a te szentlelkedet ne vedd el én tőlem. Add meg nekem a te idővezítésed örömét. És az engedelemnek lelkével erősíts meg engem.«

White E. G.

Az újjá-születés!

(Egy kínai bennszülött keresztyéntől.)

»Ne csudáljad, hogy azt mondanék: Szükség nektek újonnan születetnek.« János 3, 7. Ezen újjá-születés a legszükségesebb tapasztalat a keresztyéni életben. Bármeddig is hallja az ember az evangélium igazságát, ha újjá nem születik, »nem láthatja az Istennek országát«. János 3, 3. Aki a szentírást olvassa, lassanként rá fog jönni arra, hogy »az ember szívének gondolatja gonosz az ő ifjúságától fogva.« Lásd 1 Móz. 8, 21; 6, 5. Ha pedig valakinek

szívében gonosz gondolatok vannak, akkor nem is csoda, hogyha az cselekedeteiben is megnyilatkozik. »Mérgek kigyók nemzetségei, mimódon szólhattok jókat, ha gonoszok vagytok? Mert a szívnek teljességéből szól a száj. A jó ember az ő szívének jó kincséből hoz elő jókat; és a gonosz ember az ő szívének gonosz kincséből hoz elő gonoszokat.« Máté 12, 34. 35.

Hogyha az ember szívében gonosz szándék van, akkor nem is képes jó gyümölcsöt hozni. »Meg ne csalatkozzatok. Az Isten nem csúfoltatik meg. Valamit ember vetend, azt aratja. Mert aki vet az ő testének, a testből arat veszedelmet; aki pedig vet a léleknek, a lélekből arat örök életet.« Gal. 6, 7. 8; Gal. 5, 19–21. Aki úgy cselekszik, az a halálban marad, mert azt mondja a szentírás: »És titeket is együtt megelevenített, mikor a vétkekben és bűnökben megholtatok volna.« Eféz. 2, 1.

Magától az ember újjá nem születetik, nem támadhat fel a halottak közül. Ha valaki a bűnben él, nem is képes a bűn igáját lerázni, mert meg van írva, hogy a »testnek bölcsesége ellensége Istennek: mert az Isten törvényének nem enged; mert nem is lehet.« Róm. 8, 7.

Miáttal nyeri meg az ember az újjászületést? »Valakik pedig őtet belevék, ada azoknak ily méltóságot, hogy Istennek fiaiá válnának, tudniillik azoknak, kik az ő nevében hisznek. Kik nem vértől, sem a testnek akaratjától, sem a férfiúnak indulatjától, hanem Istentől születettek.« János 1, 12. 13. Az újjászületés a szentlélek által történik: »Felele Jézus és monda neki: Bizony, bizony mondom néked: Ha valaki újonnan nem születendő, nem láthatja az Istennek országát.« János 3, 5.

Isten sokféleképpen vezeti az embereket az újjászületésre. »Ki az ő akaratja szerint szült minket az igazság beszéde által, hogy válnának az ő teremtetett állatok neminémű első zsenégjük.« Jak. 1, 18; 1 Péter 1, 23.

Milyen nevet ad a szentírás az újjászületett embernek? »Azokáért aki a Krisztusban vagyon, új teremtetett állat legyen: a régiék elmúltak, íme mindenké megújultak.« 2 Kor. 5, 17.

»És felöltöztették amaz új embert, melynek újulása vagyon annak ábrázatjához illendő esméretben, aki teremtetette azt.« Kol. 3, 10; Gal. 6, 15. A biblia mondja, hogy Isten az ő hasonlatosságára teremtetette az embert. 1 Móz. 1, 26. 27. Akkor jó volt az ember szíve, de Ádám a bűnbe esett, és úgy a szíve megromlott. 1 Móz. 6, 5.

Midőn Isten újjászül bennünket, olyanokká leszünk mintha újból teremtetett volna, mintha új szívet adott volna belénk. Olyanokká leszünk mint Ádám a bűnbe esés előtt. Így az újjászületett ember új teremtelés.

Olyan mint a halottak közül feltámadott. »De az Isten gazdag lévén az irgalmasságban, az ő nagy szerelméből, mellyel szeretett minket. Mikor a vétkekben megholtunk volna, minket is együtt megelevenített a Krisztussal, kinek kegyelméből tartattatok meg. És együtt feltámasztott, és együtt helyhez tetett mennyben, a Krisztus Jézusban.« Eféz. 2, 4–6; Róm. 6, 4; Kol. 2, 12.

Mit ad az Úr egy újjászületett léleknek? »És adok nektek új szívet.« Ezék. 36, 26. »És fel kell öltöznötek amaz új embert, mely Isten szerint teremtetett az igazságra és valóságos szent életre.« Eféz. 4, 24.

Mi mondatik egy ilyen lélekről? »Tudjuk, hogy valaki Istentől született nem vétkezik; hanem hogy aki Istentől született, megtartja magát, és ama gonosz nem illeti azt.« 1 Ján. 5, 18. »Mert valami Istentől született, meggyőzi a világot; és ez a diadalom, mely meggyőzte e világot, tudniillik a mi hitünk.« 1 János 5, 4. A világot meggyőzni annyit jelent, mint hadihajókat és ágyukat nem használni felebarátaink ellen, vagy erőszakkal jogainkat keresni.

Mi az újjászületés bizonyítéka? A testvéri szeretet. (1 János 3, 15. 16. 23.) Isten iránti való engedelmesség és bizalom. (Róm. 8, 4. 14–16.) Istennel való békesség. 1 János 3, 19–22.

Ezekből láthatjuk az újjászületés nagy fontosságát.

Vizsgálja meg azért mindenki önmagát, hogy megtudhassa valóban újjászületett-e már vagy sem? Hogyha úgy van, akkor van okunk örülni, hogyha

pedig még nem tapasztaltuk ezen fontos átalakulást szívünkben, akkor kérjük az Urat, hogy újítsa meg szívünket az ő szent lelke által.

Sin Hok.

Egy igen fontos kérdés.

»Mit mondunk tehát, megmaradjunk-e a bűnben, hogy a kegyelem annál nagyobb legyen? Távol legyen: akik meghaltunk a bűnnek, mimódon élénk még abban? Mi mindannyian örömmel elmélkedünk Isten kegyelmén s csodáljuk azon nagy szeretetet, amelyet irántunk tanúsított. Az emberek már annyira bíznak Isten ezen szeretetében és kegyelmességében, hogy nagyon sokan ilyenformán gondolkoznak: »hiszen Isten megbocsát nekem, ha mindjárt hibázom is!«, »Úgyannyira szerette e világot, hogy az ő egyetlenegy szülött fiát adá.« Így azt hiszem, hogy mindenkor meg fogja bocsátani az én sok vétkeimet, ismervén az én gyengeségemet. Majd idővel jobb leszek, most még az ő kegyelmében bízom.«

De Istennek beszédje ezzel szemben azt mondja: »Mit mondunk tehát?« Úgy kell-e nekünk is okoskodnunk, mint azt fentebb olvastuk? Az Úr azt akarja, hogy a feleletet jól vizsgáljuk meg, mert azt kérdezi: »Mit mondunk tehát? Megmaradjunk-e a bűnben, hogy a kegyelem annál nagyobb legyen?« Az ő kegyelme igen nagy, mert az Úr hosszútűró és szeretetteljes, de maradjunk-e a bűnben, csak azért, hogy ez nálunk is igaz legyen? Éppen ezen kérdést intézi az Úr mihozzánk és nyomban következik a határozott válasza saját kérdésére: »Távol legyen! Akik megholtunk a bűnnek, mimódon élénk abban?«

Első sorban tehát az Úr egyenesen megtiltja az ilyen eljárást az életben, ennél fogva Isten népe se tegye azt, mert hogyha ily helytelenül jár el, akkor nem lehet többé rólunk mondani, hogy: »Itt tetszik meg azok, kik megtartják az Istennek parancsolatit, és az Úr Jézusban való hitét.«

Másod sorban: »Akik megholtunk a bűnnek, mimódon élénk még abban? Mennyit tehet egy holt ember? Ha még

képes valamit tenni, akkor még életben van. Ennélfogva mit mondjunk tehát kedves atyámfiai? Megmaradjunk-e a bűnben? Nem jött-e el annak ideje, hogy már egyszer »minden körülünk való bűnt és terhet levessünk, és az elénkbe adott célt kifussuk?«

Nemde nem azoké-e az üdvösség, akik fedhetetlenül tartatnak meg Isten hatalma által? Énoh szüntelenül az Úrral járt, s végre az Úr magához vette. Azt megteszi azokkal is, kik ez utolsó időben a próbát kiállják, és minden bűntől eltávoznak. Az ilyenek megtetszenek az Úrnak.

Williams C. D. M.

Bizonyságtételek a gyülekezetek részére.

White E. G.-től.

(Folytatás.)

A biblia mindennapi tanulmányozása.

Krisztus mondja: »Ha nem eszitek az ember fiának testét s nem ijándjátok az ő véré; nem leszen élet tibennetek. Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az énbennem lakozik és én abban, és én feltámasztom azt amaz utolsó napon. Mert az én testem bizony étel, és az eu vérem bizony ital. Miképpen elbocsátott engemet amaz élő Atya, és mint én is élek az Atya által, úgy aki engemet eszen, él az is én általam.« Hányan azok közül, kik Isten ígését hirdetik, élnek az Úr Jézus teste és vére által? Hányan fogják fel ezen példabeszédet? Maga az Úr magyarázza: »A lélek az, amely megéleveníti, a test nem használ semmit, a beszédek, melyeket én szólok nektek, lélek és élet.«

Az Isten beszédje legyen összeköttetésben a mi jellemünk fejlesztésének munkájával. Hogyha bevesszük azt és működni hagyjuk lelkünkben, akkor teljesen fog uralkodni életünk felett. Ez élő hit. Krisztus elfogadta az ő atyjának törvényét és vezetni hagyta magát a benne lefektetett alapigazságok által. Így mutatta meg annak jó tulajdonságait is. János azt mondja: »És amaz ige testté

lett, és lakozott miközöttünk, (és láttuk az ő dicsőségét, úgymint az Atyának egyetlenegy szülöttének dicsőségét) ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal. « Krisztus követőinek részesülniök kell az ő tapasztalataiban. Be kell venniök az ő beszédjét, Krisztus ereje által át kell változniök az ő képére, hogy az ő isteni tulajdonságaival felruháztassanak. — Meg kell enniök az ember fiának testét s meginniök az ő véré, máskülönben nem lesz életük. Magukévá kell tenniök Krisztus lelkét és munkáját.

Nem elégséges az igazságot hirdetni, hanem azt gyakorolni is kell. Krisztusnak bennünk kell lennie és nekünk őbenne, csak akkor vagyunk képesek az ő munkáját végezni. Mindenkinék személyes tapasztalatot kell szerezni a lelkek megmentésében. Az Úr felhív bennünket arra, hogy teljes erőnket áldozzuk az ő szent munkájára. — Elvárja tőlünk, hogy mind fénylő világosságok legyünk az ő kegyelme által. Hogyha az Úrnak munkái ilyen módon munkálódnak, akkor az ő értelmes munkájukat az Úr meg fogja áldani eredménnyel, úgy hogy sokan lesznek a haláltól megmentve. A munkások legyenek alázatosak és a szentlélek erejével felruházva. Az Úrnak igazságát tanulmányozzák rendszeresen és hallgassanak Isten igéjére, hogy ez bennök mint élő erő működjék, mely valóban intésre, oktatásra és felvilágosításra adatott.

Az ő szentlelke fogja megerősíteni őket, hogy mint Isten munkái a lelki életben előrehaladást tegyenek. Így lépésről lépésre előre haladnak, míg örömiük teljes lesz.

Isten munkájában elfoglalva, nem fognak időt találni, sem hajlandóságot érezni arra, hogy önmagukat dicsérjék. Meg a zúgolódásra és panaszkodásra se lesz idejük, mert gondolataik a mennyei s nem a földiekre vannak irányítva. Teljes énjüket fel fogják áldozni az Úr munkájában. Nem fognak önzéssel munkálódni, hanem Krisztusért önmagukat megtagadják. Magukra veszik az ő keresztségét, mert ők igazi tanítványai. Isten beszédje lesz mindennapi táplálékuk s így minden küzdelemre és megpróbáltatásra megerősödnek. Így erős

férfiakká és asszonyokká lesznek az Úrban, fiai és leányai a mennyei királynak. Azon igazság magasztossága, amelyet ők szeretnek és tanulmányoznak, bővíti az elmét, megerősíti az ítélő képességet, s nemesíti a jellemet. Nem lesznek ujoncok a lelkeket megmentő nagy munkában, mert azon bölcseségben dolgoznak, amelyet az Úr nekik adott. Nem törpülnek el a lelki életben, hanem inkább növekednek Krisztus Jézusban, az élő fejükben, míg teljes férfiakká és asszonyokká lesznek őbenne. Az igazság ellenségeivel való küzdelemben reménységük megerősödik s segítségért azon hatalmas segítőhöz fordulnak, aki soha sem hagyja el az alázatos lelkeket. Midőn siker koronázza fáradozásukat, akkor Istennek tulajdonítanak minden dicsőséget. Így igen közel jutnak az éghez. Valóban »lettek csodája e világnak, az angyaloknak és az embereknek.« Szívük és életük tisztasága, eljárásuk szilárdsága és áldásos működésük által nemes jelleműek lettek az Úr nemesei.

(Folytatás következik.)

Bibliai leckék.

Tanulmányok Esdrás könyvéből.

6. lecke. — 1907. augusztus 10-ére.

Akadályok keletkeznek.

Kérdések.

1. Mit kérdezett a fejedelem? Esdr. 5, 3. Lásd az 1. megjegyzést.
2. Minő választ kapott? 4. v.
3. Minő kiváló oltalomban részesültek? 5. v.
4. Minő emberekre néz az Úr kiváltképpen? Zsolt. 33, 18; Jób 36, 7.
5. Lehetséges volt-e az ellenfeleknek, a munkát megszüntetni? Esdr. 5, 5.
6. Ki volt akkor Persia királya? 6. v. Lásd a 2. megjegyzést.
7. Ki írt neki levelet? 6. v.
8. Mi jelentetett neki a Jeruzsálemben végbemenő munkáról? 8. v.

9. Kinek szolgálaiul jelentették ki magukat a zsidók a fejedelem kérdésére? 9–11. v. Lásd a 3. megjegyzést.

10. Minek tulajdonították a zsidók rabságba vivésüket? 12. v.

11. Mivel indokolták az építést? 13–15. v.

12. Mennyi ideig építették a házat? 16. v. Hasonlítsd össze 3, 8-al. Lásd a 4. megjegyzést.

13. Minő kéréssel végezték be leveleiket? Esdr. 5, 17.

14. Mi volt az egész levélnek általános jelleme?

15. Milyen volt a samariabeliek által írt levéllel szemben? Esdr. 4, 7–16. Lásd az 5. megjegyzést.

16. Melyik bibliai vers teljeseedett be Tatténai levele által? Péld. 16, 7.

17. Mit cselekedett Dárius, miután a levelet megkapta? Esdr. 6, 1. 2.

18. Mondd el Cyrus parancsolatának főpontjait. 3–5. v.

Megjegyzések.

1. A zsidók a királyi parancsolat ellenére, amely megtiltotta az építkezést, mégis építettek. Lásd Esdr. 4. 23. 24. Ez erős hitet követelt.

2. A persa Dárius a történelemben mint Dárius Hystaspes ismeretes. Ő al-Smerdis után lépett a trónra.

3. Erejük abban rejlett, hogy egyedül Istent smerték el mesterüknek. Az Úr munkája mindig róval fog haladni, ha a munkások biztosan tudják, hogy ők a menny és föld Istenének szolgálói és nem az emberekéi, és hogy ha a elkeket többre becsülik mint a fizetést. Akkor gyorsan előmozdíthatják az Úr munkáját és ez az ellentállás és bátortalanító körülmények láciára mégis haladni fog.

4. A templom alapfala Cyrus uralkodásának második évében rakatott le. Cyrus öt évig uralkodott a munka megkezdése után; Kambyzes és fel évig uralkodott, Smerdis hat hónapig, és ez volt Dárius uralkodásának második éve (Esdr. 4, 14). Ez összesen tizenöt év a templom építésének megkezdése óta.

5. Tatténai levele nyílt és becsületes volt, mely a tényekről felvilágosítást adott, a samariabeliek levele pedig éppen ellenkező volt. A írténet ismétlődik. A samariabeliek félték a szót, de mindazáltal az ő faragott képeiknek szolgáltak vala. 2 Kir. 17, 41. Világi emberek gyakran többet használnak az Úr munkájának mint a félig megtért úgynevezett keresztények.

7. lecke. — 1907. augusztus 17-ére

A nagy parancsolat második rész.

Kérdések.

1. Minő parancsolatot küldött Dárius Tatténai és társainak? Esdr. 6, 6. 7.

2. Minő intézkedést tett Dárius az Úr házának építésére? 8. v.

3. Hogyan lettek fedezve az isten tiszteletéhez való költségek? 9. 10. Lásd a megjegyzést.

4. Mit kért a király? 10. v.

5. Minő büntetés volt kitűzve, ha valaki a parancsolatnak nem engedelmeskedne? 11. v.

6. Ki bünteti meg továbbá, a király kijelentése szerint, ezen parancsolat által hágóit? 12. v.

7. Hogyan teljesítették a fejedelm és társai e parancsolatot? 13. v.

8. Miáltal haladt előre a munka? 14. v.

9. Hogyan kell állnunk a profétá tanaihoz, ha sikert és áldást kívánunk? 2 Krón. 20, 20.

10. Ki volt a parancsolat szerzője? Esdr. 6, 14. Hány földi király foglalkozott szintén e parancsolattal?

11. Mikor végeztetett be az építés? 15. v.

12. Kik vettek részt az Úr házánek felszentelésénél? 16. v.

13. Hány nemzetség volt képviselve e felszentelésnél? 17. v.

14. Mily rend állíttatott fel akkor? 18. v. Hasonlítsd össze 1 Krón. 24, 1–19, 23, 6.

15. Mit ünnepeltek a templom építésének elvégzése után az első hónapban? Esdr. 6, 19–22.

16. Ki hajtotta a király szívét a munka segítségére? 22. v. Péld. 21, 1.

17. Kik lesznek boldogok az Úr munkájában? Zsolt. 122, 6.

Megjegyzés.

A múlt története csak szemléltető tanításul szolgál a jelennek és a jövőnek. Azok, akik a végső munkában a profétálás lelkének tanításaira hallgatnak és azokat megtartják, azt fogják tapasztalni, hogy Esaiás 60, 10 ma is beteljesedik az Úr munkájában. Lásd Préd. 1, 9. 10.

8. lecke. — 1907. augusztus 24-ére.

A nagy parancsolat harmadik és utolsó része.

Kérdések.

1. Ki adta ki ezen parancsolatot? Esdr. 7, 11.
2. Uralkodásának hányadik évében?
3. Mennyi idő volt ezen és Cirus parancsolata közt? Hasonlítsd össze Esdr. 1, 1-et 7, 7-11-el. Lásd a megjegyzést.
4. Kinek adatott ezen parancsolat? Esdr. 7, 11.
5. Mi volt az első rendelet e parancsolatban? 13. v.
6. Minő okot adott a király arra, hogy mindenkinek megengedte, a rab-ságból Esdrással haza menni? 14. v.
7. Hányadszor engedtetett meg visz-szatérésük? Esdr. 1, 3. 4.
8. Mit vigyenek el a zsidók magukkal? Esdr. 7, 15.
9. Mennyi ezüstöt és aranyot vihettek magukkal? 16. v.
10. Mit vegyenek a pénzen? 17. v.
11. Mit csináljanak a többi pénzzel? 18. v.
12. Mi adatott nekik még a pénzen kívül? 19. v.
13. Minő további intézkedések tétettek meg a munkához? 20. v.
14. Miáltal mutatta ki a király Esdrásban való bizalmát? 21. v.
15. Mennyit követelhetek a kincstártól? 22. v.
16. Kinek parancsolatát akarta Artaxerxes véghezvinni? 23. v.
17. Minő kedvezményben részesültek azok, akik a templomi szolgálatban foglalatossak voltak? 24. v.
18. Mi rendeltetett még el, az istenitiszteleten kívül, ezen parancsolatban? 25. v.
19. Minő hatalommal lett felruházva a visszaállított kormány törvényeinek végrehajtására? 26. v.

Megjegyzés.

Az első parancsolat Cirus uralkodásának első évében adatott ki. Cirus hét évig uralkodott; az ő fia Kambyes hét és fél évig; az ál-Smerdis egy fél évig; Dárius Hystaspes harminchat évig; Xerxes húsz évig; és az utolsó parancsolat Artaxerxes uralkodásának hetedik évében adatott ki, az összesen hetvenkilenc évet tesz. Hetvenkilenc évig tartott, míg az emberek Isten

parancsát véghezvitték; de avval eljött az idő, hogy Isten nem várhatott többé.

9. lecke. — 1907. augusztus 31-ére.

A teljesített parancsolat.

Kérdések.

1. Ki adta az első parancsolatot Jeruzsálem felépítésére? Esdr. 6, 14.
2. Hány király működött ezen parancsolat kivitelében? 14. v.
3. Mikor és ki által adatott a parancsolat első része? Esdr. 1, 1-4. Miről lett gondoskodva abban? Lásd az 1. megjegyzést.
4. Mikor és ki által adatott a parancsolat második része? Esdr. 6, 1-12; 4, 24.
5. Milyen volt Dárius parancsolata Ciruséval szemben? Hasonlítsd össze Esdr. 1, 1-4-et 6, 1-12-vel. Lásd a 2. megjegyzést.
6. Mily nagy időköz volt Dárius és Cirus parancsolata között? Esdr. 1, 1; 4, 24. Lásd a 3. megjegyzést.
7. Ki adta ki a parancsolat harmadik és utolsó részét? Esdr. 7, 11.
8. Mit tartalmaz a parancsolat ezen része, ami a többiekben nem található? 25. 26. v. Lásd a 4. megjegyzést.
9. Mily nagy időköz volt Dárius és Artaxerxes parancsolata között? Esdr. 4, 24; 7, 7-11. Lásd az 5. megjegyzést.
10. Mikor adatott tehát valóban ezen parancs? Esdr. 7, 7-11. Lásd a 6. megjegyzést.
11. Mikor adatott ki Artaxerxes parancsolata? 8-11. v.
12. Mennyi idő folyt le, míg Esdrás Jeruzsálembe érkezett? 9. v.
13. Kinek adta Esdrás a király parancsolatát? Esdr. 8, 36.
14. Az évnek hanyadrésze folyt le, míg a parancs kezükbe került? Esdr. 7, 9.

Megjegyzések.

1. Cirus gondoskodott parancsolatában a templom építéséről és az istenitisztelet meg-alapításáról.
2. Dárius parancsolata Cirus parancsolatának ismétlése volt.
3. Ha a 8. lecke 1. megjegyzésében felsorolt persa királyok névsorát megfigyeljük, meglátjuk, hogy Cirus első éve és Dárius második éve közt tizenhét év fekszik.

4. Artaxerxes a kormány megalapításáról gondoskodott; Círus és Dárius pedig nem gondoskodott arról.

5. A persa Dárius második évétől Artaxerxes hetedik évéig hatvankét év folyt le. Ez a Círus és Dárius parancsa közti tizenhét évvel összesen hetvenkilenc évet tesz, ennyi idő telt el míg a parancsokat tökéletes lett.

6. A fogság előtt Jeruzsálemnek kormánya, valamint temploma és istenitisztelete volt; ha tehát Jeruzsálem felépítésére parancsokat adott ki, annak a kormány és istenitisztelek helyreállítását is kellett tartalmaznia. Azért nem lehet mondani, hogy a parancsokat kiadott, míg a kormány megalapításáról nem lett gondoskodva. Ez pedig Artaxerxes parancsolatában Kr. e. 457-ben történt.

A missió köréből.

„Józanok legyetek, vigyázatok.“

Az igazság ellensége, aki kezdettől fogva igyekezett az éber figyelmet elaltatni, mind a mai napig nem szűnt meg eme szándékát végrehajtani.

Ha mindenkor eléggé éberek volnánk, észrevehetnénk, hogy az ellenség megfigyeli azt, minő vágyak és óhajások vannak a mi szívünkben és melyek azok a dolgok, amelyek érdeklődésünket leginkább magukra vonják. És irányuljanak bár vágyaink a hit életében valamely cél elérésére, vagy akár anyagi jólétünk gyarapítására bármely irányban: de ha nem vagyunk eléggé figyelmesek és körültekintők, egyszer csak azt vesszük észre, hogy az ellenség éppen ezen körülményt használja fel a mi félrevezetésünkre.

A csalódás tulajdonképpen oka nem célban keresendő, amelyet elérni igyekeztünk, mert hisz ez alapján jó is lehet: hanem inkább az ügyes és észrevétlen lelki elaltatásban nyilvánkozik meg olyképpen, hogy midőn lelkünket valami nagyon is elfoglalja, nem vesszük észre a lélek intó hangját, amely mindenkor tudtunkra igyekszik adni a körülöttünk ólálkodó veszedelmet.

Azért is nagyon szükséges az, hogy lelki szabadságunkat minden irányban megőrizzük és nem szabad magunkat bizonyos célok, vágyak és törekvéseknek nagyon is átadni, akkor minden ilyen

káros hypnotikus befolyástól mentve leszünk. A mi Urunk, a Jézus Krisztus az, akit nekünk mindenkor szemünk előtt kell tartanunk, ha az életben a csalódásokat elkerülni akarjuk. Sok életet szerencsétlenné tett már az éber figyelemnek és a gondolkozó előrelátásnak ez a hiánya és sok jól indult életnek lett ily módon osztályrésze szomorú csalódás.

De kedves testvérek, minket az Úr szabadságra hívott s használjuk eme szabadságot arra is, hogy az anyagilag szegény testvéreink részére adakozzunk bővebben, hogy legyen közöttünk egyenlőség (2 Kor. 8, 10. 13. 14.) és kész akarat ezen jó indulatban is. Lássátok még 2 Kor. 9, 10. 11.

A központi szegénypénztárunk átvétele óta a következő adakozások történtek:

A budapesti, a békés - csabai, a kumáni, a récei, a pécskai, a kolozsvári és a nagyváradi gyülekezetek részéről összesen 14 Kor. 68 fillér.

Az Úr áldja meg a szívből való adakozókat.

Ösz. B. Mihály.

»Csak arra intenék,

hogy a szegényekről megemlékeznék, melyre reá is igyekeztem, hogy cselekedjem... így írt a nagy apostol Pál a Galatziabeliekhez (Gal. 2, 10). Igen áldásos és az Úr előtt kedves igyekezet ez. Adja az Úr minden gyermekének ezen hajlamot, hogy igyekezzék úgy mint Pál és mondhassa vele valóban: »reá is igyekeztem, hogy cselekedjem.«

H. J. F.

Vista.

A következő sorokat András Istvántól, a vistai gyülekezetünk előljárójától vesszük:

»Kedves testvéreim az Úrban! Az Úrnak áldását és szeretetét kívánjuk tinektek. Örömmel szólhatunk az Úr munkájának előrehaladásáról minálunk s különösen ezen a környéken. Itt Vista községében élt az első magyar adventista testvér — az első, aki a jelenvaló igazságot elfogadta Magyarországon. Ő már meghalt, de halála óta az Úr más lel-

keket is felébresztett, kik az ő igazságát elfogadták s most már egy szép gyülekezet alakult. De még nagyobb dolgokat várunk a közel jövőben. Amennyiben nem vagyunk képesek egy megfelelő helyiséget kapni, ahol gyülekezeteinket megtarthassuk, elhatároztuk magunkat arra, hogy egy imaházat építsünk. Az itteni gyülekezet már is megmutatta hajlandóságát erre nézve az által, hogy tagjai körében összegyűjtött annyi pénzt, hogy a házhelyet meg lehetett venni, ami már meg is történt. De mi magunk gyengék vagyunk ezen nagy feladat megoldására s nem is akarunk adósságot csinálni az Úr házára, ha az ő dicsőségére valamit építünk. Azért fordulunk a mi kedves testvéreinkhez a mi hazánkban és külföldön és kérjük őket, hogyha segítségünkre akarnak lenni ezen jó ügyben, nagy örömmel és köszönettel vesszük. Vista egy központ itt ezen a vidéken és ezen imaház nagy segítség volna az Úr munkájában, nemcsak a mi községünkben, hanem az egész környéken, mert máshonnan is könnyen idejöhetnek mihozzánk. Reményilem, hogy ezen soraim nem lesznek hiábavalók. Aki segítségünkre akar lenni, küldjön bármilyen kis összeget a következő címre: András István (Kotyor), Vista, u. p. Magyar-Nádas.

A gyülekezet nevében:

András István.

A fentiekhez csak annyit fűzünk hozzá, hogy nagyon örülünk, hogy az Úr már annyira megáldotta az ő munkáját és oly szépen halad előre Kolozsvar vidékén. Meg vagyunk győződve, hogy ezen imaház építése is eszközül fog szolgálni az igazság előmozdítására.

Ezért kívánjuk a vistai testvéreinknek az Úr áldását szándékuk végrehajtásában.

Huenergardt J. F.

A Fidsi-szigetek.

A távol Fidsi-szigetéről a sok akadály dacára, amellyel ott küzdeni kell, mégis jó híreket hallunk. Az alábbi jelentést Parker C. H. testvér februárban küldte:

»Úgy tetszik, mintha az ördög mindig akadályokat gördítene útamba, hogy ne juthassak el azokra a helyekre, ahová hívnak. Az utóbbi évben egy szerencsés utazásom sem volt; mindig nagy tengeri viharokkal küzdöttem. De ezen tapasztalatok csak közelebb hoznak az Úrhoz.

Midőn Viti Levu sziget (a Fidsi csoport legnagyobb szigete) belsejébe mentem, azt gondoltam, hogy jó dolgom lesz; de az eső több hónapig záporban esett. Decemberben huszonkilenc napig esett, januárban huszonkét napig és e hónapban is már jól neki kezdett. Az egész utat mezítláb kellett megtennem. Midőn egy bizonyos pontot elértem, azt mondták nekem a lakosok, hogyha még tovább akarok menni, életemet kockáztatom, mert a víz sebes folyamokká nőtt. Eddig is már tíz nagy és vagy húsz kisebb folyón keresztül kellett gázolnom, ami nem volt lehetséges segítség nélkül, mert a víz sebes folyása következtében elvesztettem az alapot lábam alatt. Vissza-utazásom alkalmával európai ruhámat le kellett vetnem és a Fidsi bennszülöttek ruháját, t. i. egy kötényt felvennem. Ezek új tapasztalatok voltak, de hálát mondok az Úrnak a jó eredményekért, amelyeket ezen utazásom alkalmával elérhettem.

Egy helyen az egész Wesley-féle gyülekezet áttért mihozzánk, és templomukat valamint a tanító lakását átengedték a munka részére. A tanító is elfogadta az igazságot és most hirdeti az üzenetet. Ő a bennszülöttek nyelvén írt lapunkat olvasta és az igazságokat belátta. Azután a gyülekezetben is előadta ezeket és ez vele együtt az igazság pártjára állt. A gyülekezet 33 tagból állt. Gyűléseinket több katolikus is látogatta, akik közül egynehány elfogadta az igazságot, mielőtt elhagytam őket. Ezen utazásom alkalmával tizenkét lelket keresztelhettem meg. Még többen is megakartak keresztelkedni, de azt gondoltuk, hogy jobb lesz még várni, míg alaposan megmutatják, hogy komolyan veszik e lépést.

Rában is hat lelket kereszteltem meg. ^{Amkaj}ryik közülök kormányiszéki főnök, ^{Ára}Ára ^{di}di isik egy öreg ember, aki

r a sír szélén áll. Ez még azon időből
ó, midőn ott emberhúst ettek, és azt
ndják, hogy ő maga is emberhúst
ett. Midőn más két öreg embernek

közelebbi alkalomra. Rában* még többen
is kívánták a keresztséget. Azt remélem,
hogy jövő utazásom alkalmából ismét
több lelket fogok tatálni, akik az Urat

Fidsi-főnök családjával.

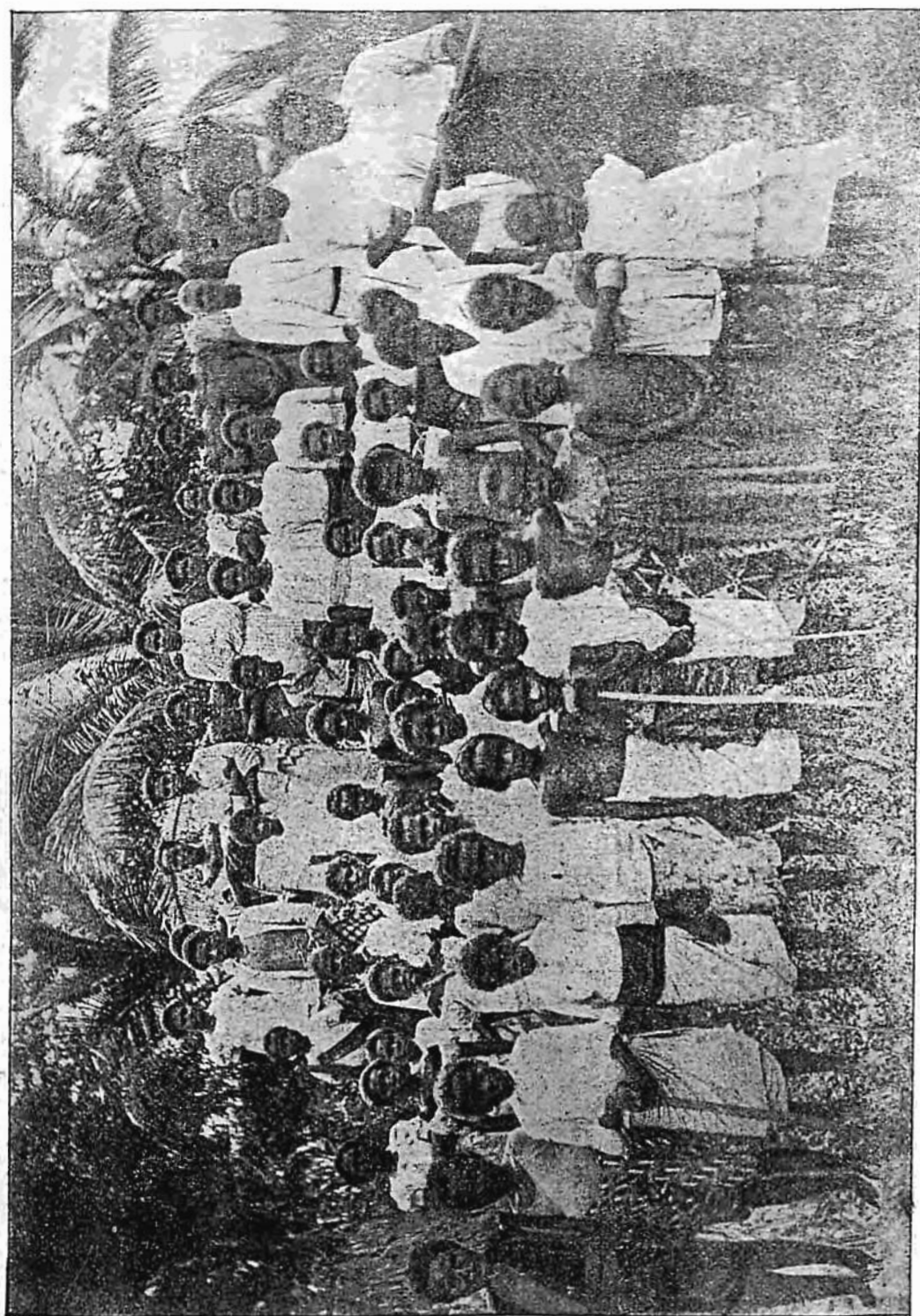
omására jutott a dolog, kidobták
ányukat az esőbe és azt mondták,
y ők is készek elfogadni ez új igaz-
st. Kérték is a keresztorést, de én

követni akarják.»

Később (március 12-én) Lavukából,
Ovalan szigetről, ahol missióházat és is-
kolát építünk, és amelyet központtá is

»Mióta utolsó levelemet írtam, fölmerítettük iskolaföldünket és ki is fizettük. Múlt szombaton fölszenteltük a birtokot.

az Úr munkája részére elkülönítettük a földet. Bátorító mindnyájunkra nézve, hogy az Úr vezetését látjuk itt az ő munká-

Iskolás-gyermekek a Fidsi-szigeten.

Ez alkalommal összegyűltünk az iskolás-gyermekekkel a dombon, amelyen iskolánkat fel akarunk építeni; alkalmi beszédek és néhány dal eléneklése után

jában. Nagy küzdelembe került a Fidsi-szigeteken lábunkat megvetni, de az Úr az ő munkáját azért itt is minden akadály dacára diadalomra vezette.»

Estvéli ének.

A tenger zöld tükörébe
Pompás fénnel száll a nap
És az éj csendes sötétje
Lassan közelg ezalatt.
Beköszönt az est homálya
S ím egy nappal kevesebb,
De a csillag ezt ragyogja:
Örök otthon közelebb.

Az elfáradt vándor vágyva
Sóhajt fel az est felé,
Közeli van az élet fája,
Munkáját bevégezé.
Tövissel hintett útjában
Ez a tudat sok szívet
Vigasztal meg kínjaiban:
Örök otthon közelebb.

Ha a hajós ellankadva
Estvére a révbe jött,
Felvidámul s szól ujjongva:
Üdvözlégy óh szülőföld!
Egy keresztyén hithűséggel
Ha az örök révbe száll,
Krisztusnak zengi örömmel:
Otthonomban lépek már.

A hit szeme.

»Forduljon amerre akar, nem használ az önnök semmit. Kant nem élt hiába, s nem ok nélkül végzett az »Isten« ósdi fogalmával. És ma — több mint egy századdal az ő ideje után, még száználomra méltóbb állapotba jutott a vallás. Egyetlen egy bizonyítékot sem hozhat fel nekem Isten létezésére nézve, s nincsen az a hatalom ezen a földön, a mely képes volna ezen ósdi, homályos elméletet régi tiszteletébe visszahelyezni. Ha pedig Isten létezésére nézve bizonyíték nincsen, akkor Isten sincsen.«

A fiatal ember ezeket épp oly határozott és nyomatékos hangon mondta, mint amilyenel beszélnek mai napság az úgynevezett felvilágosított emberek, s szinte sajnálkozva szemlélte azon hívő keresztyént, aki előtte állott és akihez ezen szavakat intézte. Emez pedig öreg ember volt, akinek haja már ősz volt

és arcvonásai elárulták, hogy sokat tanult az élet nehéz iskolájában. Szemében egy sajátságos fény ragyogott, amely földi világosságból nem árad. Csendesén válaszolá:

»Ön többet állít, mint amennyit bebizonyítani tud s az ön beszédében a hitetlenségnek egész dogmatikája rejlik. Minden attól függ, milyen szempontból tekintjük ezen kérdést. Részemről azt mondom, hogy ma sokkal jobb kilátása van az »Isten« eszmének mint száz évvel ezelőtt, ezt különösen a theologiai bizonyítékokról lehet mondani, amelyeknek értékét Kant is elismerte, minden kritikája dacára. Ezek felett nem szándékozom önnel vitatkozni, mert amint előbb mondtam, minden attól függ, hogy milyen szempontból tekintjük a dolgot. De ha ön Kantról és az »Isten eszmé«-ről beszél, akkor talán még sem helyesen teszi, hogy — úgymint sok elvtársa is — oly egyoldalúan ítél az ilyen fontos kérdések fölött. Valótlan azon állítás, hogy Kant *esupán* az Isten létezésének észszerű bizonyítását tartotta volna lehetetlennek. Ő azt is állította és fejtegette, hogy az észszerű *tagadása* is éppoly lehetetlen.«

»És mit nyer azáltal az ön nézete, ha én ezt helybe hagyom?« kérdé a fiatal.

»Bizonyára igen sokat. Első sorban azt: Mi észszerűen nem tudjuk ugyan bebizonyítani Isten létezését — de önnök éppoly kevésbé tudják észszerűen bebizonyítani azt, hogy Isten nem létezik. Így tehát nincs semmi joguk sincs azt állítani, hogy az önnök hitetlen álláspontja észszerűbb volna a mienknél. Mind a két esetben nem *tudásról* van szó, hanem egy bizonyos hitben elfoglalt álláspontról, mert az ön hitetlensége is hit. Ezzel pedig eljutottam egy igen kifogásolható ponthoz az ön hitetlensége dogmatikájában. Ha ön azt mondja — s tényleg ezzel sokak nézetét kifejezi, — minthogy Isten létezését nem lehet észszerűen bebizonyítani, ennél fogva Isten sincs — akkor kénytelen vagyok azt válaszolni rá, hogy az ilyen gondolkodás nem csak igen felületes, hanem logika ellenes is. Tudja ön is, hogy sok olyan dolog van, amelynek létezését nem lehet bebizonyítani.«

»Azt megengedem,« mondá a fiatal tudós, »hogy egy kissé ügyetlenül fejeztem ki magamat. Inkább így kellett volna mondanom: Ha valamit nem lehet bebizonyítani, akkor annak létezése jóhiszeműleg tagadható; annál inkább az esetben, ha anélkül jól boldogulni tudunk.«

»Jól van,« mondá az idősebbik finom mosollyal, »erről már inkább lehet beszélni; bár ezzel ön már szerencséjére előbbi merev állásából engedett, mert így tulajdonképpen elismeri, hogy mind a két nézetnek egyenlő értéke és súlya van az ész bíráló széke előtt. Így mind a ketten ugyanazon téren állunk tudniillik, hogy mind a két állítás *a világ Istennel és a világ Isten nélkül*: észszerű álláspont. Most azonban visszatérve az ön kijavított mondatára, mely szerint »aminek létezését nem lehet bebizonyítani, az valószínűleg nem is létezik,« — ismét igen könnyen kifogásolható; csupán az ön hozzátoldott állításában: »*ha a nélkül boldogulni tudunk*« — van egy kis látszólagos jogosultság. De éppen e célból jó lesz rá térni előbb azon kérdésre, vajon a világ-probléma jobban megoldható-e Isten nélkül, mint Istennel?«

»Jól van,« mondá a fiatal, »de ezzel ön már vesztes lett, mert a természettudomány újabb iskolája kizárólag Isten nélkül dolgozik, s íme mindenütt sikerrel jár az ő istentelensége. A világ könnyen megmagyarázható Isten nélkül is.«

»Bizonyos értelemben én is azt mondom, hogy legyen is istentelen (Isten nélkül) a természettudomány; úgy is kell neki dolgozni, mintha nem is létezne Isten. És a meddig a természettudomány megmarad saját keretében és határában, addig boldogulni is fog mint tiszta természettudomány. De tudna-e a természettudomány mindenütt boldogulni Isten nélkül? Nem! Mihelyt a természetbölcslet térére lép — s ezt elkerülnie nem is lehet — akkor már megakad. Csupán az anyag eredetéről, első mozgásba hozataláról és az élet keletkezéséről szóló problémákat hozom fel önnek, három oly kérdést, amely előtt az istentelen természettudomány bölcsészete ügyefogyottan megáll. S így nem veheti rossz

néven, hogyha ezek alapján azt mondom, hogy nem lehet a világ-problémát Isten nélkül megoldani.«

A fiatal tudóst ezen váratlan fordulat nem éppen a legkellemesebben érintette, mégis egy elutasító kézmozdulattal csak azt felelte: »Hát még nem is jött el mindennapnak az estéje. Eddig még csak a buvárkodás és kutatás előmunkáját végeztük, de majd eljön az az idő, midőn teljesen Isten nélkül fogunk boldogulni.«

Az öreg ember arcán ismét megjelent az a csendes mosoly. »Úgy? hát akkor ön jelenleg megelégszik azzal, hogy majd a jövő hoz változást. Ez minden esetre szerény álláspont. Látja kérem, ön az ön tisztán természeti alapon álló magyarázásával határozatlan időig hajlandó várni, míg mi már a jelenben is megtataltuk egy magyarázatát ezen titkoknak. Így legalább a jelenben meg van oldva a világ problémája.«

»De ön folyton ki van téve azon veszélynek, hogy ezen titkok természetes úton meg lesznek magyarázva, s úgy romba dől az önök fantáziája,« mondá a fiatal ember.

»Legkevesebbé sem! Épp ez a nagy tévedés, amelyben ön van. Ha önöknek sikerült volna a világ folyását megmagyarázni a jelen pillanatig természetes úton, ezzel még nem hozott volna ön egyetlen egy érvet sem fel azon nézet ellen, hogy az Isten teremtette és tartja fenn a mindenséget.

Mert épp a világ ezen természetes úton való létrejövedele képezheti azon módot, amely szerint az alkotónak tetszett azt létesíteni és kormányozni. Mindent elfogadhatunk, amire a modern kutatások révén rájöttek, ha valóban komoly tudományról van szó s mindamelllett Istenhez is ragaszkodunk. Így tehát többet hiszünk mint önök.

»Helyben hagyom, hogy többet hiszenek mint mi, de éppen ez nem helyes a dologban. Mert hogyha a világrendet Isten nélkül megmagyarázhatjuk, akkor a világ tényleg létezik Isten nélkül. A takarékoság elve a természettanban is azt követeli, hogy ne számítsunk több erőt oda, ahol nincs szükség rá.«

(Vége következik.)

Estvéli ének.

A tenger zöld tükörébe
Pompás fénnel száll a nap
És az éj esendes sötétje
Lassan közelg ezalatt.
Beköszönt az est homálya
S' im egy nappal kevesebb,
De a csillag ezt ragyogja:
Örök otthon közelebb.

Az elfáradt vándor vágyva
Sóhajt fel az est felé,
Közélb van az élet fája,
Munkáját bevégezé.
Tövissel hintett úrjában
Ez a tudat sok szívet
Vigasztal meg kínjaiban:
Örök otthon közelebb.

Ha a hajós ellankadva
Estvére a révbe jött,
Felvidámul s szól ujjongva:
Üdvözlégy ön szülőföld!
Egy keresztyén hitűséggel
Ha az örök révbe száll,
Krisztusnak zengi örömmel:
Othonomba lépek már.

A hit szeme.

»Forduljon amerre akar, nem használ az önnek semmit. Kant nem élt hiába, s nem ok nélkül végzett az »Isten« ósdi fogalmával. És ma — több mint egy századdal az ő ideje után, még szánsalomra méltóbb állapotba jutott a vallás. Egyetlen egy bizonyítékot sem hozhat fel nekem Isten létezésére nézve, s nincsen az a hatalom ezen a földön, a mely képes volna ezen ósdi, homályos elméletet régi tiszteletébe visszahelyezni. Ha pedig Isten létezésére nézve bizonyíték nincsen, akkor Isten sincsen.«

A fiatal ember ezeket épp oly határozott és nyomatékos hangon mondta, mint amilyennel beszélnek mai napság az úgynevezett felvilágosított emberek, s szinte sajnálkozva szemlélte azon hívő keresztyént, aki előtte állott és akihez ezen szavakat intézte. Emez pedig öreg ember volt, akinek haja már ősz volt

és arcvonásai elárulták, hogy sokat tanult az élet nehéz iskolájában. Szemében egy sajátságos fény ragyogott, amely földi világosságból nem árad. Csendesen válaszolá:

»Ön többet állít, mint amennyit bebizonyítani tud s az ön beszédében a hitetlenségnek egész dogmatikája rejlik. Minden attól függ, milyen szempontból tekintjük ezen kérdést. Részemről azt mondom, hogy ma sokkal jobb kilátása van az »Isten« eszmének mint száz évvel ezelőtt, ezt különösen a theologiai bizonyítékokról lehet mondani, amelyeknek értékét Kant is elismerte, minden kritikája dacára. Ezek felett nem szándékozom önnel vitatkozni, mert amint előbb mondtam, minden attól függ, hogy milyen szempontból tekintjük a dolgot. De ha ön Kantról és az »Isten eszmé«-ről beszél, akkor talán még sem helyesen teszi, hogy — úgymint sok elvtársa is — oly egyoldalúan ítél az ilyen fontos kérdések fölött. Valótlan azon állítás, hogy Kant csupán az Isten létezésének észszerű bizonyítását tartotta volna lehetetlennek. Ő azt is állította és fejtegette, hogy az észszerű tagadása is éppoly lehetetlen.«

»És mit nyer azáltal az ön nézete, ha én ezt helybe hagyom?« kérdé a fiatal.

»Bizonyára igen sokat. Első sorban azt: Mi észszerűen nem tudjuk ugyan bebizonyítani Isten létezését — de önök éppoly kevésbé tudják észszerűen bebizonyítani azt, hogy Isten nem létezik. Így tehát nincs semmi joguk sincs azt állítani, hogy az önök hitetlen álláspontja észszerűbb volna a mienknél. Mind a két esetben nem tudásról van szó, hanem egy bizonyos hitben elfoglalt álláspontról, mert az ön hitetlensége is hit. Ezzel pedig eljutottam egy igen kifogásolható ponthoz az ön hitetlensége dogmatikájában. Ha ön azt mondja — s tényleg ezzel sokak nézetét kifejezi, — minthogy Isten létezését nem lehet észszerűen bebizonyítani, ennél fogva Isten sincs — akkor kénytelen vagyok azt válaszolni rá, hogy az ilyen gondolkodás nem csak igen felületes, hanem logika ellenes is. Tudja ön is, hogy sok olyan dolog van, amelynek létezését nem lehet bebizonyítani.«

Egészség és mértékletesség.

Altató szerek.

Minden altató szer méregtartalmú. A híres tudós Tyndal tanár is egy túlságosan nagy adag orvosság következtében halt meg. Felesége a rendes adag altató szer mellett még egy vagy két külön adagot is adott be neki egyszerre, amely után mély álomba merült a tudós s amelyből többé nem is ébredt fel.

Sok felnőtt embert és sok ezer kisdedit a szó szoros értelmében megölik altató szerek által.

A legtöbb titkos vagy általánosan használt altató szer méregtartalmú. Nem is természetes, s ennél fogva nem is egészséges álmodni. Nincs semmiféle por vagy ital, amely által az álmatlanságot gyógyítani lehet.

A mérge ugyan károsítja az álmodást, de megbénítja az idegeket. Az altató szer megakadályozza a gyomor és máj rendes működését s ha elég nagy mennyiségben veszik be, elaltatja a szívet is.

Ezen tény magyarázza még azt is, hogy miért rontja el az altató szer az ember étvágyát. Aki altató szerekhez nyúlik, hogy nyugodt alvást szerezzen magának, az rendszeren étvágy nélkül fel, rosszkedvvel és nyomott érzéssel. Az ilyen azután rendszeren olyan szerek után vágyik, amelyek felvidítják és jóhangulatba hozzák. Így az egyik bajból a másikba esik.

Igen sok altató szer nagymennyiségű szeszt tartalmaz, amely felizgatja, és megrészegeti a beteget. Egy lelkiismeretes orvos sem fogja megengedni, hogy a keze alatt levő beteg folytonosan valami altató szert használjon. Egy körültekintő és gondos anya sem ad kisdeditnek semmiféle altató szert.

Az egyedüli hathatós gyógymódja az álmatlanságnak az, hogy az okát eltávolítsuk.

A vérből ki kell tisztítani az idegeket izgató mérgeket azáltal, hogy az ember egészséges eledeleket használjon, elegendő friss levegőt eresszen lakásába, semmiféle szeszes italt, se teát, se bakkavét

vagy dohányt ne használjon; szóval vissza kell térni a természetéhez. A friss és tiszta levegő sokkal jobb altató szer mint akármilyen por vagy ital.

Aki nem tud aludni, rendezzen be magának egy tágas hálószobát, s aludjon nyílt ablak mellett. A testét tartsa melegen, de minél frissebb a levegő, annál jobban fog aludni.

Az alkoholt (szeszt) leginkább használják altató szernek. Sok ezer férfi és nő, mielőtt lefekszik, előbb egy kis adag szeszes italt iszik, hogy jobban tudjon aludni. Ez pedig nem jó. Van egy amerikai közmondás, amit jó volna az olyanoknak megszívlelni. Így hangzik: »Ha az ember lefekvés előtt nem iszik szeszes italt, egészségben ébred fel, ha keveset iszik, betegesen rosszhangulatban ébred fel, ha pedig sokat iszik, akkor holtan kél fel.« (Minden emberség ki van halva belőle.)

Kellogg J. H. dr.

*

— A tüstént étel után tett heves mozgás nem szolgál egészségre.

*

— Minél kevesebb a dolog, annál kevesebbet kell enni.

Nyugtázások.

A szegényeink részére adakozott *Székrenyiné* barátnénk 5 koronát.

Osz Mihály.

A mi misszióinkra adakozott egy kedves barátunk Aradon 4 koronát. Az Úr áldja meg érte.

H. J. F.

„AZ ARATÓ“

havi folyóirat.

Nyomtatja és kiadja:

A vallásos iratok nemzetközi kiadóhivatala
Hamburgban.

Felölös szerkesztő: Huenergardt János F.

Előfizetési ára:

Egy egész évre	K 2.—
Egy fél évre	„ 1.—
Egyes példányok	„ —.20
Külföldre, egy egész évre	„ 2.50

Előfizetések

Huenergardt János F., Pécel, Kör-utca 234
címe küldendők.